

December - Karácsony hava-Télelő Álom hava - Istenfiak (Tárkányok-alkirályok) hava

December a latin őskalendáriumban a 10. hónap volt, **a neve is azt jelenti: "tizedik"**. Mikor Numa a januárral és februárral megtoldva tizenkét hónapot csinált, akkor december a végére szorult az évnek. Nagy Károly szent hónapnak nevezte el decembert a nagykarácsonyi ünnepek alapján, amelyek az áhítatos szívek örömnapjaiból állnak. Ez a hónap a pihenés, megbékélés és a jó hangulat jegyében telt el, az emberek a családi tűzhely köré húzódtak, és élvezték a jól végzett munka megérdemelt gyümölcseit. December első ünnepét a hónap első napjaiban tartották meg köszönetnyilvánításképpen Bona Dea (a "*Jó Istennő*") tiszteletére.

Népi megfigyelések:

- ha december lágy, esős, a vetés csak meglehetősen
- téli köd keleti széllel olvadást okoz, a nyugati szél meg fagyot hoz
- fehér Karácsony, fekete Húsvét
- lucskos karácsony rossz nyár, rossz termés
- meleg Karácsony, hideg tél

Népi mondóka

A Lucának híres napja
A napot rövidebbre szabja.
Téli mennydörgés,

Meglesz jó termés.
Zöld karácsony rossz,
Fehér húsvétot hoz.
János-nap, ha borús,
A termés igen dús.

Luca-napi búza

December 4. – Szent Borbála napja

Európa csaknem minden országában, ahol bányászat folyik, évszázadok óta megünneplik december 4-ét, a bányászok védőszentjének, Szent Borbálának a napját. Elterjedése annak köszönhető, hogy a bányász hagyományok közösek egész Európában, közös a természettel vívott harcuk. Munkájukat állandó életveszélyben végzik, és ez olyan összetartó erőnek bizonyult, amelynek még a nemzetek határai sem szabtak korlátot. Bányászaink 1945 előtt munkaszünettel ünnepeltek. A vértanúságot szenvedett ókeresztény Borbálát tartották védőszentjüknek a tüzérek, a harangöntők és a kőfaragók is.

December 6. – Miklós napja

Napját - december 6-át - főleg a gyerekek várják különös izgalommal. Merthogy a jeles nap előestéjén jön a Mikulás, akár be is kopogtathat a legkisebbek otthonába, és ahol netán csintalanabb a gyerkőc, oda még a virgácsos krampuszt is magával viszi. A rendkívüli szociális

érzéssel megáldott püspök jó cselekedeteiről és csodatételeiről számtalan legenda mesél. Legismertebb talán az a történet, amelyben egy gazdag nemes hirtelen nagy szegénységre jutott, és lányai férjhez adásával akarta megmenteni a helyzetüket. Miklós mentette meg a lányokat a nem kívánt férjhez menéstől, mivel három egymást követő éjszakán egy-egy zacskó aranyat dobott be a házuk ablakán. Innen ered az egész világon elterjedt szokás, hogy Szent Miklós napján a szülők megajándékozzák gyermekeiket, mondván, ez a Mikulás ajándéka.

December 13. – Luca napja

Luca napja, a dologtiltó ünnep.

Karácsony havának a legboszorkányosabb napja december 13-a, amiről a régi kalendáriumok úgy emlékeznek meg, hogy: "Szent Lucának híres napja, a napot rövidre szabja". A néphit kétféle Lucát ismert: a

jóságosat és a boszorkányosat, amelyek közül az utóbbi terjedt el a néphagyományokban. Kevés olyan jeles nap van, amelyhez annyi szokás, hiedelem, jóslás, tiltás kapcsolódna, mint december 13-ához. A nemkívánatos személyek felismerésére készítették - többnyire az öreglegények - a Luca-székét, amelynek alakját és formáját szigorú előírás szabályozta. December 13-a és Karácsony között kilencféle fából (kökény, boróka, jávor, körte, som, jegenyefenyő, akác, cser, rózsa) és 13 részből illesztették össze. Szöveget nem használhattak, a csapokat pedig bükkfából kellett készíteni. Aki aztán a karácsonyi éjféli misén a székre állt, minden bizonnyal megláthatta a falu vagy a környék boszorkányait.

December 24. – Szenteste

Karácsony vigíliája (előestéje). A karácsonyi előkészületeket, sütést, főzést, takarítást a kora délutáni órákra befejezik, faluhelyen még a jószágok ólait is rendbe teszik. A déli órától kezdve kántálók járták a falvakat. A betlehemezés szintén kedves, régi szokás. Az egész játék a szálláskeresés köré épül. Hazánkban először Brunswick Teréz állított karácsonyfát 1824-ben, tehát 197 éves hagyományról van szó. Német nyelvterületről terjedt el, de hasonló szokás más vidéken is megvolt korábban, csak nem fenyőt, hanem termő-ágot használtak erre a célra.

December 28. – Aprószentek

A nap ismert szokása a vesszőzés, amelynek különböző változatait írták le, de a lényege mindegyiknek az volt, hogy a gyermekeket vesszővel megütögetve jó egészséget kívántak nekik. Egyes vidékeken a legények megvesszőzték a lányokat és az idősebbeket is, mondván: **"feje se fájjon, foga se fájjon"** - **azaz legyenek mindig egészségesek**. Az efféle "korbácsolás" a termékenység és a növekedés elősegítését is jelképezte.

December 31. – Szilveszter

Az esztendő utolsó napja, Szilveszter, a néphit szerint mágikus erővel bír, és számos, az emberi életre, az állatállományra és a termés bőségére vonatkozó szokást, hiedelmet von maga köré.

Szilveszterkor fontos szerepe van az éjféli zajkeltésnek, amit manapság - főként a nagyobb városokban - a sokszor hajnalig tartó éktelen dudaszó, meg a hangos mulatozás helyettesít. Régen azért keltették a zajt, hogy mindenki felébredjen, és az újesztendőben szorgalmasan dolgozzon, másrészt, hogy a nyáj az újév beköszöntekor a másik oldalára forduljon.

Az időjósítás szerint a Szilveszter reggeli napsugár kevés bort hoz a jövő esztendőre. Az északi szél hideg, a déli pedig enyhe telet jósol. Ha ilyenkor szép, napfényes az idő, akkor jó esztendőre lehet számítani. Ha csillagos az ég: rövid tél várható, ha pedig piros a hajnal: hideg, szeles idő lesz.

Boldog Új Esztendőt kívánok mindenkinek! Irénke néni